Зима у Маріяповчі 2019.

Tél Máriapócson 2019.

Сосполна інформаційна новинка Русинув Мадярщины • A magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapja

РУСИНСЬКЫЙ СВІТ
RUSZIN VILÁG

рочник XX. число 158., новембер – децембер
XX. évfolyam 158. szám, november – december 2022

Вінчуєме веселых сят!
Boldog ünnepeket kívánunk!

Шедевры русинського умілства V.

12. новембра 2022. рока одбыло ся міроприятя „Шедевры русинського умілства V.” у залї ґровфа Мигаля Естергазія каштеля „Штефанія”. Сяточнї бесїды тримали Віра Ґіріц, посланик Русинув у Парламентї Мадярщины, Др. Іштван Шімічков, предсїдатель парламентському фракції ХДНП, Віктор Крамаренко, предсїдатель Вседержавного Самосправованя Русинув Мадярщины. Завершавучу выставку юбілейнуй панорамы умілства маляря Др. Атанаса Фединця отворив умілствознатель Балаж Феледі.

По сёму была концертна проґрама, на котруй выступали: Золтан Дараґов оперный співак, Анна и Марія Бан, молодежный фолклорный ансамбл „Русины” (руководитель Олґа Сілцер-Ликович), ученикы Мучонськуй ґрекатолицькуй началнуй школы Сятого Петра (руководитель Борбала Жебеші Майорне).

На концертї выступавучі співали русинські співанкы, дакотрі и честована публика – ко про себе авадь тихо собі пуд носом, кивавучы головов на рітм любимых мелодій. На жаль не было танцюв: вібрація може быти опаснов про історичну будовлю.

У проґрамі члены молодежного фолклорного ансамбла „Русины” зверьх фантастичної народної музыкы преподавали и класичну музыку на высокому уровню, а оперный співак Золтан Дараґов (бывший стіпендіста ВРС) попри класичных співав и народнї співанкы.

Дїти Ґрекатолицькуй началнуй школы

Сятого Петра ушыткым подаровали радостну усмішку, сестры Анна и Марія Бан співали чисто по русинськы, слухати їх было велмы приятно.

По проґрамох притомні спустили ся у залу фуршета, де по осяченю и куртуй молитві при смачных їдїнёх гості вели дружні бесїдованя.

Главный патрон міроприятя: Жолт Шемйен, заміститель премєр-міністера.
Патроны: Др. Іштван Шімічков, предсїдатель парламентськуй фракції ХДНП, посланик Русинув у Парламентї Мадярщины Віра Ґіріц.
Орґанізаторы: Посланик Русинув у Парламентї Мадярщины Віра Ґіріц, Вседержавноє Русинськоє Самосправованя, Вседержавноє общество Русинув/Рутенув Мадярщины, Общество русинськуй культуры, Фундація „За Русинув".

Нумер ґранта: NKUL-KP1-2022/2-000816

День памяти Антонія Годинкы

Вседержавноє Русинськоє Самосправованя орґанізовало 26-го новембра с.р. день памяти Антонія Годинкы у Центері меншын на улиці Тёкёлї у Будапештї. На міроприятю были притомні предсїдатель Вседержавноєго Русинського Самосправованя Віктор Крамаренко, пудпредсїдатель Олґа Сілцер-Ликович, Др. Маріанна Лявинец, предсїдатель РНС Будапешта, Др. Степан Лявинец, предсїдатель Світового Конґреса Русинув, член Собура ВРС, предсїдателї и члены другых русинськых самосправовань столиці и Др. Ласлов Годинка, внук Антонія Годинкы.

Милї гостї наповнили малый зал. Дружный, носталґічный вечур зачав ся сяточныма споминками, привітственыма бесїдами. По сёму повірена діректорка Русинського научного інститута имени академика Антонія Годинкы Ірина Сюч-Ворінка потримала лекцію „Дїдузнина Антонія Годинкы", до котрої Др. Ласлов Годинка добавив свої личнї доими и історії.

По вспоминох за великого Русина молодежный фолклорный ансамбл „Русины" (руководитель Олґа Сілцер-Ликович) чудесным співанём нашых любымых русинськых співанок будила уже инакі вспомины у слухателёх, за што мы дуже вдячнї.

Про сесї вспомины бесїдовали сьме на фуршетови, співали сьме ищи співанкы, давнї історії, знакомі ожывали од свіжуй веселости.

Нумер ґранта: NKUL-KP-1-2022/2-000822

Выставка русинського маляря Андрія Манайла у Ніці

Отвореня персоналної выставкы „Настрої Côte d'Azur" русинського маляря Андрія Манайла одбыло ся у малярськуй ґалерії „Gravis" у сердці старого вароша Ніца у Франції, котра вызвала великый інтерес публикы и масмедій.

„Про мене процес сотвореня образа не што иноє, ги передаваня чуств через выразну комбінацію фарб и текстур. Інстінктивно зануряву ся у толкованя сімболув, особо кедь се переходить нормы естетикы.
Мене інспірує тот вопрос, як може образ сотворити тайну, інтімность и благоговіня у пудсвідомости людины."

Андрій Манайло

Море, сонічноє світло, екстаза

Доимы місяцюв, проведеных на французсько-таліанськуй Рівіері концентрувуть ся у новутнёму ціклови образув Андрія Манайла, котрый маляр назвав Côte d'Azur.

Ліпшого тітула не муг бы дати маляр своюй особуй зберці з 15 образув, котрый десь коло своюй пятьдесяткы, дякувучы научным путованям по Італії, Франції, Сіверную Америці, перейшов од фіґуралности ку проявлявучому чуства, емоції, страсть и желаня нового експресивного стіла. Туй видиме штації сёго розвоя.

У творох гордого русинськыма корінями Пудкарпатя, любови ку майже 30 рокув сперед сым выбрануй новуй отцюзнині и вічнуй страсти по сонічнум межеземнум краю умілця довгый час точно виділи ся ефекты з єднуй стороны майструв Ужгородськуй, Львовськуй и Санкт-Петербурґськуй академій, з другого бока, любов малярюв отця и діда ку краю и

обывателюм южных Карпат, ги малярськуй темі. На зачатку про нёго было главноє застачити красоту, радость жывота, што – само собов – указовало ся у образох жун.

Два рока тому, дякувучы доимам од проведеных місяцюв на французсько- талыанськуй Рівіері, у жывотї умілця настав час наремных експеріментув: як мож изображати красу нашого світа без гатарув реалізма, слобудно, нефіґурально. По сёму усе менше хоче указати, што ся любить и чом, вецей хоче указати самі любость, радость, котрі рождавуть ся у души публикы. То рожденоє из доимув личноє чуство, котроє по путёх ведучых до нёго иноє, айбо подля резултата єднакоє про ушыткых. По словам Андрія Манайла меже-земный край фурт, з минуты на минуту діє на нёго інспіративно: кріштально чиста, бавляча ся зо світлом вода, пестливой душу сонце, характернї лем про Межеземію фарбы, пахы и звукы.

Кедь зажмуриме очі и представиме перед собов Côte d'Azur, у казочнум світови межеземнуй французсько-таліанськуй Рівіеры, попробуєме пережыти чуство „dolce vita", пак попозераєме на єден из образув цікла Андрія Манайла „Côte d'Azur", нараз дуркне у голову думка: „Се тото!" Направду сї фарбы, сесь легкый оптімізм, ся елеґантна и опоителна кавалкада є світ Côte d'Azur-ра! И днесь, и все, у своих творох умілець указує на йсе повторявучыма ся на рітм вікув пластичныма перлами. Кедь даколы у червенуй, даколы у зеленуй окружности черявучі ся перлы, указувуть на вічный рітм жывота, тогды у безмірнуй закрасцї появлявуча ся синява означає колыску жывота, кундерявоє море, габы котрого также безвічно плескавуть ся ку скалам, авадь біжать пулсивно по пісковитым берегам, як безвічный час, котрый кунцёвый лем про смертных. Авадь без кунця – надївуть ся многі из нас.

Як и малёванї на алумінїёви образы Андрія Манайла не мавуть кунця (зато не заперать їх у строгі кереты), радше лем выхватить из світа дарабчик на композіцію, и кладе у кереты мерехтливого світла. Так рождавуть ся сї оддїлявучі ся од стїны, плававучі у світловум авреолї творы, выражавучый межеземноє чуство жывота цікл Côte d'Azur, про тамошнїй успіх котрого голосить вто, же многі образы вжек висять у ґалеріёх Ніцы и Монака, многі купили колекторы и меценаты.

Ласлов Т. Бертовк, умілствознатель
Товмачив: Віктор Ґіріц

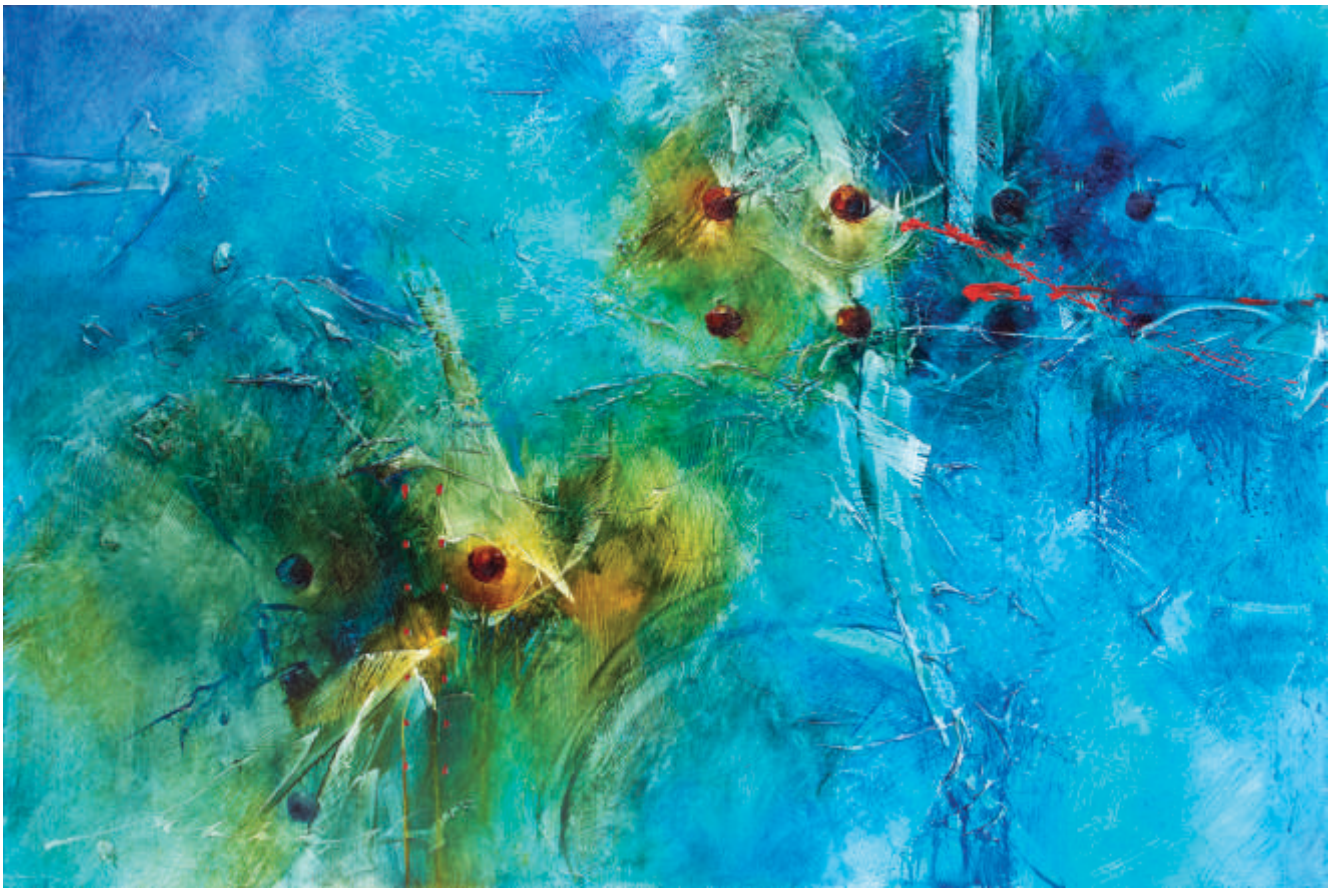

Сяточноє передаваня памнятных діпломув вароша Мішколц на честь Дня національных меншын

Віктор Крамаренко, предсїдатель Вседержавного Русинського Самосправованя

Віктор Крамаренко, вдохновеный хранитель русинськых традіцій, познатый у сосполному и політичному жывотї русинства нашуй отцюзнины родив ся 26.01.1963. у Береґсасї, на Пудкарпатю, у бывшому Совєтському Союзї. Все честовав національности Пудкарпатя. По перестягованю у Мадярщину дякувучы його характерови и ініціаторству активно зучастнює ся в жывотї русинськуй сполности. Вжек на зачатку желав быти депутатом, став ініціатором многых добрых и хосенных діл.

Депутаты Вседержавного Русинського Самосправованя 28. октовбра 2014. рока дустали мандаты и держали уставный собур, на котрум избрали предсїдателём Вседержавного Русинського Самосправованя Віктора Крамаренка. За його веденём русинськоє двиганя вуйшло на новый и якустно высшый уровень розвоя.

Высока аґілность и ініціатива не єден раз придала ся мадярськым Русинам при пудготовцї и проведеню вшелиякых сяточных акцій и соборув не лем у столицї нашуй отцюзнины, айбо и у оддаленных відикох.

2019. рока быв у делеґації ло Рима, де папа на окремуй авдієнції благословив через нёго нашу сполность. 7. новембра 2019. русинство Мадярщины зясь вотовало на нёго, сим чином став предсїдателём ВРС. Брав на себе отвітствену роботу у орґанізації далшых міроприять, научных конференцій. Ушыткым дає добрі порады, помучливыма словами одушевляє русинство. Дїятельство Віктора Крамаренка вельо спомагать орґанізуваню традіційных русинськых сят, захраненю русинського сполного жывота.

Пуд час його предсїдательства были будовані Ґрекокатолицькый русинськый центер, ґрекокатолицька деревляна церьков у Дебрецен-Йовжі, дзвонарня у Дунауйварошови. Брав активну участь у списованю обывательства 2022. р., выступав у многых поселенёх, аби наша русинська сполность, котра жыє мирно и лагодно, и далше захранила свуй ідентітет.

Честовані Читателї!

Май повну інформацію за жывот Русинув Мадярщины годнї сьте дустати на нашуй інтернет-сторонї: **http://ruszin.com**

Лавреат Премії про національні меншыны 2022.: Марія Барнане Заяковська

Марія Барнане Заяковська родила ся у Комловшці - казковуй красоти селови области Боршод-Абов-Земплин, майгусто населенум Русинами поселенёви Мадярщины. Туй пруйшли ї діточі рокы, де меже многочислениыма родаками у каждоденнум жывотї хосновав ся русинськый язык. У 50-60-ых рокох у Мадярщинї не было обучен русинського яыка, завто дїти давали до словацькых школ и захоронок. По скончену началнуй и середнюй школы Марія зачала штудованя у Шарошпотокськум педаґоґічнум інстітутови и 1971-го рока дустала го діплому. Многі десятьлїтя зучастнила ся у меншыновум вошколованёви: меже 1991-1999 рр. была діректором Словацько-мадярськуй началнуй школы у Шаторолйоуйелї, експертом меншы-новуй педаґоґікы Управи образованя, писала, редаґовала и лекторовала учебникы.

Зміна політичного курза державы принесла нацоналным меншынам можность змуцненя ідентітета. 1998-го рока сформовало ся Вседержавноє Русинськоє Меншыновоє Самосправованя, первым предсїдателём котрого быв Ґабріел Гаттінґер. Марія Барнане Заяковська стала єднов из ініціаторув и орґанізаторув будапештськуй недїлнуй школы, у котруй ся зачало обученя русинського языка. При пудпорованёви правительства Мадярщины на содержаня Комловшського РНС зачала фунґовати Комловшська русинська національна меншынова началнa школа.

Сым збыв ся многоручный сон Марії - на отцюзнинї учити дїти материнськый язык и народопис. Сперед тым вна роками была активным членом и ведучым ґрупы спеціалїстув, котра выробила русинську меншынову рамову учебну проґраму русинського языка и літературы и народописа про 1-12. класы, русинські языкові єкзаменаційнї требованя. Попри сёго вершынов ї педаґоґічного дїятельства стало соавторство у написанёви учебника народописа про 1-4. класы на ґрант Вседержавного Русинського Самосправованя TÁMOP-3.4.1.A-11/1-2012.-0004.

Марія Барнане Заяковська – вызнамна особа у сфері захраненя материнського языка, ї дїятельство є краєуґолным камінём кодіфікаційного процеса літературного русинського языка Мадярщины.

Многорочна добросовістна педаґоґічна робота Марії Барнане Заяковськуй у 1988-м роцї была одзначена Міністерськов Похвалов, 2004-го рока Преміёв Антонія Годинкы Вседержавного Русинського Самосправованя, 2022-го рока Преміёв про національнї меншыны Мадярщины.

Честованї читателї!

Просиме 1% из вашуй данї перечисляти на фундацію „За Русинув”,

данёвоє число котрої: **18170720-1-42**

Блаженый ґрекокатолицькый єпископ Теодор Ромжа

Столичноє русинськоє національноє самосправованя на честь 75-уй роковины смерти блаженого ґрекокатолицького єпископа Теодора Ромжы 29-го октовбра с. р. орґанізовало памнятноє міроприятя у Пантеонї народнуй академії у Лакітелекови.

Родив ся Теодор Ромжа у Великум Бычкови 14. апріля 1911. рока у ґрекокатолицькуй фамілії. По народнуй школї 1930. рока на отлично закончив Хустську ґімназію. Ищи того же рока вступив у Ужгородську ґрекокатолицьку духовну семінарію. Потом своє вошколованя продовжыв у Римови. 25. децембра 1936. рока ту быв рукоположеный у сященикы.

По высяченю вертає ся дому, стає професором теолоґії и духовником, котрый любить своїх вірувучых. 24. септембра 1944. рока хіротонізованый кошіцькым римокатолицькым єпископом Іштваном Мадарасом и єпископом Гайдудороґської єпархії Др. Николаём Дудашом на владику Мукачовськуй ґрекокатолицькуй єпархії.

У октовбрі 1947. рока у Севлюші в одремонтовануй церьковли чекали на єпископа, котрый мав ї посятити. У тот час владыка уже розумів, же позад прінціпіалнуй позіції односно церьковли, жывоту його грозить опасность. Не позеравучы на йсе єпископ рішає зучастнити ся у посяченю и путує до Севлюша.

Сято пруйшло спокуйно, айбо на обратнум путёви дому до кочії, котров путовав єпископ, бухнуло терьховоє авто. Особы, котрі там были у автови по орґанізації аварії, брутально, до страты тямкы, побили пораненых єпископа и його сопутникув. Пузднійше побитых помістили у Мукачовськый варошськый шпіталь, де пораненї были удачно поопероване познатым хірурґом Др. Александером Фединцём. Айбо аґентка КҐБ пуд видом пораячкы отровила єпископа, зробившы му смертелну інекцію.

Смерть настала у нуч на 1. новембра 1947. рока. Єпископ быв похованый 4. новембра у кріптї Ужгородського ґрекокатолицького катедралного собора. Сесь день став днём глубокого жалю про ушыткых ґрекокатоликув Пудкарпатя.

Єпископ Теодор Ромжа довєдна з 28 своима соратниками, ґреко-католицькыма сящениками-великомучениками, 27. юнія 2001. рок у Львові быв беатіфікованый папов Сятым Йонаном Павлом II.

У нашуй отцюзнинї на честь єпископа было отворено много памнятных міст, меже иншыма ікона у Катедралнум соборі у Маріяповчі и у дворі ґрекокатолицькуй церьковли Ніредьгаза-Орёкёшфёлд.

Новембер

18.11.: РНС реґіона Боршод-Абов-Земплин, РНС Мішколца и Общество Русинув/Рутенув Мадярщины у параднуй залї Реґіоналного Дома держали сполнї слуханя и традіційноє міроприятя „Руздвяна налада”. Привітствовала гостюв предсїдатель РНС Мішколца и реґіона Боршод-Абов-Земплин Марія Соноцька. Культурна проґрама была вручена руздвяным традіціям, ученю русинськых колядок, коштованю національных пустных страв.

24.11.: Собур Вседержавного Русинського Самосправованя держав заключителноє засїданя 2022. р. у Будапештї на ул. Дёрмот, на котрум депутаты приняли модіфікацію буджета Бібліотекы Русинув Мадярщины им. проф. І. Удварі, Выставочного зала русинської музейної колекції им. Др. А. Фединця, сосполнуй інформаційнуй новинкы Русинув Мадярщины „Русинськый Світ”, Русинського научного інститута им. академика А. Годинкы, Уряда ВРС на 2022. рук и план дїятельства ВРС на 2023. рук. Также депутаты приняли рішеня за стіпендії на 2022/2023. рук и за номінантув Премії Антонія Годинкы на 2023. р.

25.11.: У керетох проґрамы „Пудкарпатскі вечуры” Пудкарпатськоє общество на день памняти изгнаных у Совітськый Союз політичных заключеных и принужденых до роботы люди держало премєру філма „Сатанинськый фатюв (копилець)” и стрічу з лавреатков Премії Марі Ясої Вікторіёв Тарпаї, котра грала главну ролю у філмови. Привітствовав гостюв предсїдатель Пудкарпатського общества Др. Іштван Грежа. Єдна из руководителюв Пудкарпатського общества Др. Дёндї Ідярто провела бесїду из главнов героїнёв. Міроприятя почестовала и Нелі Сюч, лавреатка Премії Марі Ясої.

Децембер

01.12.: Уже стало традіціёв, што пуд час адвента предсїдатель РНС Гомроґда Рената Чорба Олайошне уєдно из ґрекокатолицьков парохіёв орґанізувуть креативнї умілскі занятя довєдна з духовныма занятями. У залї каплиці и сесь рук зобрало ся доста участникув. По духовнуй бесїдї Ласлова Трешчулы зачали ся руздвянї співанкы. Руздвяный налад посилили традіційнї шутеменї и колачі. Дїточкы ладили руздвянї образчикы 3Д, а доростлї – настолнї украшеня. У керетох крачунськых праздникув 4-го децембра навщивили Кошіцї. По сятуй службі у соборі Св. Елізаветы поклали вінцї на груб Ференца Раковція II. и попозерали інтересантности вароша.

10.12.: Маріяповчанськоє РНС у Центрі паломникув им. Емануила держало традіційноє руздвяноє міроприятя. По привітственум слові предсїдателя РНС Яношне Русінко гостї співали руздвянї співанкы и мали можность деґустовати національнї їдїня.

14.12.: Самосправованя вароша Мішколц у честь сяткованя Дня національных меншын провело передаваня памнятных діпломув вызначным особам за дїятельство у сосполнум жывотї національных меншын. По привітствію Пала Вереша, мера вароша, и Андреі Клары Варґы, замістителя мера, награду дустав и предсїдатель ВРС Віктор Крамаренко.

16.12.: Мікловш Шолтейс, держсекретарь з вопросув релігійных и національных капчань канцеларії Премєр-міністера передав Премію про національнї меншыны. Сёв преміёв награждавуть ся отцюзнянї и загатарнї особы и інстітуції, котрі достигли майвысші резултаты у сосполнум жывотї, образователнуй, культурнуй, церьковнуй, научнуй, новинарськуй и ґаздувськуй сферох на хосен меншыновых сполностюв. Од Русинув высокоє признаня сёго рока дустала пензіонована учителька Марія Заяковскі Барнане.

17.12.: Міроприятя РНС Ніредьгазы „Русинськый Миколай и Руздво” зачало ся привітственов бесїдов Марты Варґы, предсїдателя РНС. Отець Томаш Сабов, парох ніредьгазського собора Сятого Миколая держав бесїду „Духовноє пудготовленя до Руздва”. Сято прикрасила выставка дїточых умілськых крачунськых робут и інтерактивна проґрама ельфа Морці „Заблудившый ся ельф Миколая”.

18.12.: У керетох проґрамы „Вікенд національных меншын” представили ся словацькоє, украинськоє, грецькоє, а од Русинув національноє самосправованя вароша Ваца. При пудпорованю Самосправованя вароша Ваца у культурнум центрі им. Імре Мадача одбыла ся выставка, музыкална проґрама и деґустація національных їдїнь.

Шедевры русинського умілства V.
V. Ruszin Művészet Remekei

Hodinka Antal emléknap
День памяти Антонія Годинкы

V. Ruszin Művészet Remekei

2022. november 12-én került sor a Stefánia Palota Gróf Eszterházy Mihály termében „Az V. Ruszin Művészet Remekei” rendezvényünkre. Köszöntőbeszédeket mondtak Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója, dr. Simicskó István, az Országgyűlés KDNP frakciójának vezetője, Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke. Dr. Fedinecz Atanáz jubileumi kiállítássorozatának befejező tárlatát Feledy Balázs művészeti író nyitotta meg.

Ezután következett az ünnepi műsor, amelyen felléptek: Daragov Zoltán operaénekes, Bán Anna és Bán Mária, a Ruszinok Ifjúsági Folklór Együttes (művészeti vezető Szilcer-Likovics Olga), a múcsonyi Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskola tanulói (betanító tanár Majorné Zsebesi Borbála).

A műsorban fellépők ruszin dalokat énekeltek, némelyiket a tisztelt közönség is – ki magában vagy csendesen a bajusza alatt, fejét a kedvenc dallamok ritmusára ingatva. Sajnos a táncok most elmaradtak: a vibráció kárt tehet az épületben.

A Ruszinok Ifjúsági Folklór Együttes tagjai a fantasztikus népzenén felül klasszikus zenét is előadtak szintén magas szinten, Daragov Zoltán (az ORÖ volt ösztöndíjasa) operaénekes pedig a klasszikus darabok mellett népi énekeket is előadott.

A múcsonyi Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskola tanulói mindenkit megajándékoztak örömteli mosollyal, a Bán nővérek – Anna és Mária szépen énekeltek ruszinul, nagy öröm volt hallgatni őket.

A program befejeztével a jelenlevők lefáradtak az állófogadás termébe, ahol az áldás és rövid ima után a vendégek ízletes ételek mellett folytatták baráti beszélgetéseiket.

A rendezvény fővédnöke: Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes.
Védnökei: Dr. Simicskó István, az Országgyűlés KDNP frakciójának vezetője, Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója.
Rendezők: Az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója, az Országos Ruszin Önkormányzat, Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége, Ruszin Kulturális Egyesület, Ruszinokért Alapítvány.

Pályázati azonosító: NKUL-KP1-2022/2-000816

Hodinka Antal emléknap

Az Országos Ruszin Önkormányzat szervezésében került sor a Hodinka Antal emléknapra november 26-án Budapesten, a Thököly úti Nemzetiségek Házában. A rendezvényen jelent voltak Kamarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke, Szicer-Likovics Olga, az Országos Ruszin Önkormányzat elnökhelyettese, dr. Lyavinecz Marianna, a Budapest Főváros RNÖ elnöke, dr. Ljavinecz István, a Ruszinok Világtanácsának elnöke, más fővárosi ruszin önkormányzatok elnökei, tagjai és dr. Hodinka László, Hodinka Antal unokája.

A kis termet betöltötték a kedves vendégek. A baráti, nosztalgiával vegyített összejövetel ünnepi megemlékezésekkel, köszöntő beszédekkel kezdődött, majd következett A Hodinka Antal hagyaték címmel Szűcs-Vorinka Irén, a Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet megbízott igazgatójának előadása, amit dr. Hodinka László személyes élményekkel, történetekkel egészített ki.

A nagy ruszinról való megemlékezés után a Ruszinok Ifjúsági Folklór Együttes (művészeti vezető: Szilcer-Likovics Olga) szívhez szóló, kedvenc ruszin dalokból álló remek előadása már más emlékeket idézett a hallgatóságban, amiért őszinte köszönet jár.

A megelevenedett emlékeket beszéltük meg az előadás utáni állófogadáson, ahol más dalok is felcsendültek, régi történetek, ismerősök jelentek meg emlékeinkben új vidámsággal fűszerezve.
Pályázati azonosító: NKUL-KP-1-2022/2-000822

Manajló András ruszin festőművész egyéni kiállítása Nizzában

Manajló András "A Côte d'Azur hangulatai" című egyéni kiállításának megnyitójára a franciaországi Nizzában, a gyönyörű óváros szívében, a Gravis Művészeti Galériában került sor augusztus 18-án, nagy sajtó- és közönség érdeklődése mellett.

"Számomra a festmény létrehozásának folyamata nem más, mint az érzelmek közvetítése a színek és textúrák kifejező kombinációján keresztül. Ösztönösen merülök el a szimbólumok értelmezésében, különösen abban, ami túlmutat az esztétikai feltételeken.
Az a kérdés inspirál, hogy egy festmény vajon miként képes az ember tudattalanjában a titokzatosság, az intimitás és az áhítat érzetét kelteni."

Manajló András

Tenger, napfény, extázis

A Francia-Olasz Riviérán eltöltött hónapok élménye sűrűsödik össze Manajló András legújabb képciklusában, melynek a festő a Côte d'Azur címet adta.

Ennél kifejezőbb címet aligha találhatott volna tizenöt darabból álló különleges sorozatának a festő, aki valamikor ötvenedik születésnapja tájékán itáliai, franciaországi és észak-amerikai tanulmányútjai hatására elmozdult a figurális ábrázolásmódtól az érzelmeket, indulatokat, hangulatokat és vágyakat expresszionista módon kifejező új stílusa felé. E fejlődési folyamat legfrissebb állomásának lehetünk most tanúi.

A kárpátaljai ruszin gyökereit, közel három évtizede választott új hazája, Magyarország szeretetét és a napfényes mediterrán tájak iránti örök vonzalmát egyszerre büszkén hirdető művész alkotásaiban sokáig letagadhatatlanul azonosítható

volt egyrészt az ungvári, lembergi és szentpétervári akadémiákon őt oktató mesterek hatása, másrészt az ugyancsak festőművész édesapja és nagyapja a tájhoz, a Kárpátok déli lejtőinek népéhez, mint festői témához való vonzódása. Számára kezdettől inkább a szépség, az életöröm megragadása volt elsődleges, ami – nem elítélhető módon – elsősorban nőábrázolásainál vált nyil-vánvalóvá.

Két évvel ezelőtt, a Francia-Olasz Riviérán eltöltött hónapok élményei nyomán, a művész életében eljött az a pont, amikor szenvedélyes kísérletezésbe kezdett: miként is tudná a teremtett világ szépségét minél átélhetőbb módon, de a realizmus korlátaitól eltávolodva, felszabadultan, nonfigurálisan ábrázolni. Ettől kezdve egyre kevésbé azt akarja megmutatni, hogy mi tetszik és miért, sokkal inkább magát a tetszést, a látvány lélekben lecsapódó örömérzését kívánja továbbadni a közönségnek. Azt a személyes élményekből fakadó érzést, ami a hozzá vezető utat tekintve különböző, eredménye szempontjából viszont közös mindannyiunkban. Manajló András beszámolója szerint számára a mediterrán táj léptennyomon, percről percre inspirálóan hatott: kristálytiszta, fényjátékban vibráló üde tengeri víz, lelket kényeztető napsütés, csak mediterránra jellegzetes színek, illatok és hangok.

Ha becsukjuk szemünket és magunk elé képzeljük a Côte d'Azurt, a francia-olasz Riviéra mediterrán mesevilágát megpróbálva átérezni a dolce vita édes érzését, majd rápillantunk Manajló András Côte d'Azur képciklusának darabjaira, szinte mellbe vág minket a felismerés, az „aha! érzés”: tényleg ilyen! Tényleg ezek a színek, valóban ez a könnyed életigenlés, ez az elegáns és mámorító kavalkád jelenti a Côte d'Azur világát! És miként ma jelenti, úgy jelentette mindig is, amire a művész az alkotásaiban az idő ritmusára ismétlődő plasztikus gyöngyszemekkel utal. Ha a hol vöröses, zöldes környezetben sorakozó gyöngyok az élet örökkévaló ritmusára, akkor a végtelen árnyalatban megjelenő kékség az élet bölcsőjét, a fodrozódó tengert személyesíti meg, melynek hullámai ugyanolyan örökkévaló módon csapódnak a sziklákhoz, vagy futnak végig pulzálva a fövenyen, mint amilyen örökkévaló az idő, amely csak halandó számára véges. Vagy nem véges – bízunk benne sokan.

Ahogy Manajló András alumínium lemezre festett képei sem érnek véget (ezért sem zárja őket szigorú keretbe), inkább csak kiragad a világból egy kompozíciónyi szeletet, amelyet derengő fénykeretbe helyez. Így születettek e fal síkjától elemelkedő, fényglóriában lebegő alkotások, a mediterrán életérzést kifejező Côte d'Azur sorozat, amelynek ottani sikerére mi sem jellemzőbb, mint hogy számos darabja máris Nizzai és Monaco-i galériák falán, gyűjtők és mecénások birtokában van.

Bertók T. László, művészeti író

Miskolc MJV elismerő oklevele a Nemzetiségek Napja tiszteletére

Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke

Kramarenko Viktor a ruszin hagyományok lelkes őrzője, a hazai ruszin közösségi és önkormányzati élet kiemelkedő egyénisége 1963. 01. 26-án született Kárpátalja megye Beregszász városában, ami akkor a Szovjetunióhoz tartozott. Mindig is tiszteletet tanúsított a Kárpátalján élő nemzetiségek iránt. Magyarországra való költözése után tevékeny természetének és kezdeményezőkészségének köszönhetően aktívan részt vesz a ruszinság életében. Hamar képviselői babérokra tört, sok jó és hasznos dolog kezdeményezőjévé vált. Az Országos Ruszin Önkormányzat képviselői 2014. október 28-án vették át megbízóleveleiket, és megtartották alakuló ülésüket, melynek eredményeként az Országos Ruszin Önkormányzat elnökévé Kramarenko Viktort választották. Vezetése alatt a ruszin kultúra és közösségi élet megerősödött, magasabb szintre emelkedett.

Tevékeny természete nagy segítséget jelentett a magyarországi ruszinoknak különböző ünnepi előkészületek és ünnepek lebonyolítása során, nem csak a fővárosban, hanem távolabbi településeken is.

Küldöttségben vett részt Rómába 2019-ben, ahol a pápa külön audiencián áldotta meg általa közösségünket. 2019. november 7-én a hazai ruszinság ismét bizalmat szavazott neki, így az ORÖ főállású elnökének választják meg. Komoly munkát szentelt a további rendezvények, tudományos konferenciák lebonyolításának. Mindenkit ellát jó tanáccsal, segítő szavaival lelkesíti a ruszinságot. Kramarenko Viktor munkássága nagyban hozzájárul a hagyományőrző ruszin ünnepek lebonyolításához, a ruszin közösségi élet ápolásához.

Elnöki évei alatt valósult meg a Debreceni Ruszin Görögkatolikus közösségi ház megépítése, a fatemplom megépítése, és a dunaújvárosi harangláb elkészítése. A 2022-es népszámláláson is aktívan kivette a részét, több településen is felszólalt, hogy a hazai ruszin közösség, akik békében és egyetértésben élnek együtt, továbbra is megőrizzék identitástudatukat.

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

http://ruszin.com

A Nemzetiségekért Díj 2022. díjazottja: Barnáné Zajakovszki Mária

Barnáné Zajakovszki Mária, a Borsod-Abaúj-Zemplén megye mesés szépségű, hazánk ruszinok által legsűrűbben lakott településén - Komlóskán született ruszin családban. Itt töltötte gyermekkorát, ahol a népes rokonság körében a ruszin nyelvet használták a mindennapi életben. Az 50-es és 60-as években Magyarországon nem volt ruszin nyelvoktatás, ezért a falu gyermekeit szlovák tanintézményekbe íratták. Az általános és a középiskolai tanulmányai befejezése után Mária felvételt nyert a Sárospataki Tanítóképző Főiskolára, ahol 1971-ben diplomát szerzett. Több évtízeden át részt vett a nemzetiségi oktatásban, 1991-1999 között a sátoraljaújhelyi Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola intézményvezetője, az Oktatási Hivatal nemzetiségi pedagógiai szakértője volt, tankönyveket írt, szerkesztett és lektorált.

A rendszerváltozás meghozta a hazai ruszin közösség számára az önazonosság erősödésének lehetőségét. 1998-ban megalakult az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat, amelynek elnöke Hattinger Gábor volt. Barnáné Zajakovszki Mária egyik kezdeményezője és szervezője volt a budapesti vasárnapi iskola keretein belül elindított ruszin nyelvoktatásnak. 2014-ben Magyarország Kormánya támogatásával a Komlóskai Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában elkezdte működését a Komlóskai Ruszin Nemzetiségi Általános Iskola.

Ezzel megvalósult Mária több évtizedes álma – szülőfalújában anyanyelvén oktathatta a ruszin nyelv és irodalom, valamint a népismeret tárgyakat. Az azt megelőző években vezetője és aktív résztvevője volt annak a szakemberekből álló munkacsoportnak, amely kidolgozta a ruszin nemzetiségi nevelés-oktatás kerettanterveket ruszin nyelv és irodalom, valamint népismeret tantárgyakból 1-12. évfolyamok részére és a ruszin nyelvvizsga követelményeket. Mindemellett pedagógusi pályájának csúcsát a részére az Országos Ruszin Önkormányzat TÁMOP-3.4.1.A-11/1-2012.-0004. pályázat keretein belül megvalósult Népismeret 1-4. osztályok tankönyv társszerzői feladat jelentette.

Barnáné Zajakovszki Mária a magyarországi ruszin irodalmi nyelv kodifikálási folyamatának, az anyanyelv megtartásának és ápolásának kiemelkedő egyénisége, munkássága alapköve a hazai ruszin nyelv megmaradásának.

Sokéves lelkiismeretes pedagógusi munkája elismeréseként 1988-ban Miniszteri dicséretben részesült, 2004-ben pedig az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat Közgyűlése Hodinka Antal Díjjal jutalmazta, 2022-ben a Nemzetiségekért Díj kitüntetettje lett.

Kedves Olvasóink!

Kérjük, hogy adója 1% a Ruszinokért Alapítványnak adományozza!

Adószáma: 18170720-1-42

Boldog Romzsa Tódor görögkatolikus püspök

A Fővárosi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat október 29-én megemlékezést tartott boldog Romzsa Tódor görögkatolikus püspök vértanúságának 75. évfordulója alkalmából Lakitelek Népfőiskola Nemzeti Panteonjában.

Romzsa Tódor 1911. április 14-én Nagybocskón született, görögkatolikus szülők gyermekeként. Az elemi iskola elvégzése után a huszti gimnáziumot 1930-ban kitűnő eredménnyel végezte el. Még ebben az évben felvételt nyert az Ungvári Görögkatolikus Papnevelő Szemináriumba. Tanulmányait Rómában folytatja. 1936. december 25-én itt szentelik áldozópappá.

Pappá szentelése után hazatér. Híveit szerető lelkiatya és teológiai tanár lesz. 1944. szeptember 24-én Madarász István kassai római katolikus és Dr. Dudás Miklós hajdúdorogi megyéspüspök kézfeltételével elnyeri a püspöki méltóságot a Munkácsi püspökségben.

1947. októberében a felújított beregszőlősi templom megszentelésére várták a püspököt. Ekkor már tudatában volt annak, hogy hűséges helytállása miatt életét közvetlen veszély fenyegeti. Ennek ellenére úgy döntött, elutazik a templomszentelésre.

Az ünnep zavartalanul lezajlott, de a hazafelé vezető úton a püspök lovas kocsijába belehajtott egy teherautó, amelynek utasai az ütközés után eszméletvesztésig ütlegelték a sebesült püspököt és útitársait. Később a munkácsi kórházba szállították a sebesülteket, ahol a főbebész, a híres dr. Fedinecz Sándor sikeresen megműtötte. Azonban a KGB takarítónőként alkalmazott ügynöke egy injekcióval megmérgezte a püspököt.

Romzsa Tódor halála a 1947. november 1-jére virradó éjszakán állt be. A püspököt 1947. november 4-én az ungvári görögkatolikus katedrális kriptájában temették el. A temetés gyásznap volt Kárpátalja görögkatolikusai számára.

Romzsa Tódor püspököt huszonnyolc görögkatolikus vértanú társával együtt 2001. június 27-én Ukrajnában, Lembergben (Lviv) avatta boldoggá Szent II. János Pál pápa.

A püspök tiszteletére hazánkban több emlékhely található, többek között a Máriapócs Nemzeti Kegyhelyben elhelyezett ikon és Nyíregyháza-Örökösföldön levő emlékhely a görögkatolikus templom kertjében.

November

11.18.: A B-A-Z megyei területi és a Miskolc MJV Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok, a Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége közmeghallgatást és a hagyományos Karácsonyi Ráhangolódás című rendezvényt tartottak a Megyeháza Dísztermében. Szónoczki Mária, a B-A-Z megyei területi és a Miskolc MJV RNÖ elnöki köszöntője után adventi gondolatok, karácsonyt váró kulturális est, ruszin kántálós énekek tanulása, ruszin böjti ételek kóstolása következett.

11.24.: Az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése Budapesten a Gyarmat utcai székházban tartotta utolsó 2022. évi közgyűlését, amelynek napirendjén többek között az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára, a Fedinecz Atanáz Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye, a „Ruszin Világ", a magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapja, a Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet, az ORÖ Hivatala és ORÖ 2022. évi költségvetésének módosítása, valamint az ORÖ 2023. évi munkatervének megtárgyalása volt. A képviselők döntöttek az ORÖ 2022/2023. évi tanulmányi ösztöndíjakról és a Hodinka Antal díj 2023. évi meghirdetéséről is.

11.25.: A Kárpátaljai Szövetség „Kárpátaljai estek" sorozat keretében a Szovjetunióba elhurcolt politikai rabok és kényszermunkások emléknapján tartotta A sátán fattya című nagysikerű film bemutatóját, valamint a főszereplővel, Tarpai Viktória Jászai Mari-díjas színművésznővel egybekötött találkozót. Az estet dr. Grezsa István, a Kárpátaljai Szövetség elnöke nyitotta meg.

A vetítés után a főszereplővel dr. Igyártó Gyöngyi, a Kárpátaljai Szövetség vezetőségi tagja folytatta a beszélgetést. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével a Jászai Mari-díjas Szűcs Nelli színésznő is.

December

12.01.: Immár hagyománnyá nőte ki magát, hogy a Homrogdi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Olajosné Csorba Renáta a görögkatolikus parókiával közösen az adventi időszakban kreatív foglalkozással egybekötött lelki gyakorlatos délutánt szervez. Ebben az éven is szép számmal gyűltek egybe a kápolna közösségi termében. Trescsula László atya gondolatébresztő elmélkedése után szokásos kántálás vette kezdetét. Ezt követően előkerültek a kosarakból az ünnepi hangulatot fokozó karácsonyi hagyományos sütemények, kalácsok. A délután további részében a gyerekek 3D-s karácsonyi képeslapokat alkottak. A felnőttek pedig karácsonyi asztaldíszeket készítettek, amelyek az ünnepi asztalokra fognak majd kerülni. A karácsonyi ünnepkör keretében december 4-én ellátogattak Kassára, ahol adventi szentmisén vettek részt az Erzsébet dómban, ezt követően megkoszorúzták II. Rákóczi Ferenc sírját, és megnézték a város nevezetességeit.

12.10.: Az Emmanuel Zarándokközpontban a Máriapócsi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat ruszin hagyományápoló karácsonyi rendezvényt tartott. Ruszinkó Jánosné, a Máriapócsi RNÖ elnökének köszöntője után karácsonyi énekek és hagyományos karácsonyi ételek kóstolója következett.

12.10.: Idén is a Ruszinokért Alapítvány az adventi ünnepkörhöz kapcsolódóan 100 000 forinttal támogatta a múcsonyi Szent Péter Görögkatolikus Általános Iskola ruszin nyelvet tanuló diákokat.

12.14.: A Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nemzetiségek Napja tiszteletére elismerő okleveleket adott át a hazai nemzetiségi közélet kiemelkedő egyéniségeinek szakmai munkájuk elismeréseként. Veres Pál, polgármester köszöntője és Varga Andrea Klára, alpolgármester ünnepi beszéde után az elismerésben többek között Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke is átvehette.

12.16.: A hazai nemzetiségek érdekében a közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződésben, szociális és egészségügyi munkában kiemelkedő tevékenységet végző magyarországi és külföldi személyeknek és szervezeteknek adományozható Nemzetiségekért Díjat Soltész Miklós, a Miniszterelnökség Egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára a Bolgár Művelődési Házban adta át a ruszin közösség jelöltjének, Barnáné Zajakovszki Mária nyugalmazott tanárnőnek.

12.17.: A Nyíregyházi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat „RUSZIN MIKULÁS és KARÁCSONY" rendezvényét Varga Márta, a Nyíregyházi RNÖ elnöke nyitotta meg, majd Szabó Tamás atya, pasztorális helynök, a Nyíregyházi Szent Miklós Székesegyház parókus „Lelki felkészülés Karácsonyra" adventi gondolatai következtek. Az ünnepséget a gyerekek által elkészített adventi díszek kiállítása és Manó Marci: „A Mikulás eltévedt manója" interaktív műsora színesítette.

12.18.: A „Nemzetiségi hétvége" program keretében mutatkoztak be Vác szlovák, ukrán, görög nemzetiségei, a ruszinokat Vác Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata képviselte. Vác Város Önkormányzatának támogatásával a Madách Imre Művelődési Központban kiállításra, zenei programra és nemzetiségi ételek kóstolójára került sor.

V. Ruszin Művészet Remekei / Шедевры русинського умілства V.

Выдає Вседержавноє Русинськоє Самосправованя / Kiadja az Országos Ruszin Önkormányzat
Отвічателный выдаватель: Віктор Крамаренко / Felelős kiadó: Kramarenko Viktor
Члены редакції: Віктор Ґіріц – главный редактор, Др. Михаил Капраль – редактор, Янош Мигаль Соноцькый – редактор, Андрій Манайло – умілськый редактор, Ірина Сюч-Ворінка – секретарь.
Выданя нашої новинкы пудпорує Уряд Мадярщины.
A szerkesztőbizottság tagjai: Giricz Viktor – főszerkesztő, Dr. Káprály Mihály – szerkesztő, Szónoczky János Mihály – szerkesztő, Manajló András – művészeti szerkesztő, Szűcs-Vorinka Irén – szerkesztőségi titkár.
Lapunk kiadásának támogatója Magyarország Kormánya.
A szerkesztőség elérhetőségei: Cím: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b. Tel./Fax: (06-1) 468-2636 http://ruszin.com
E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com **ISSN: 1785-1149** Kivitelezési munkálatok: Croatica Nonprofit Kft.
A lapban megjelent cikkek felhasználása kizárólag a „Ruszin Világ”-ra való hivatkozással lehetséges.

KÉSZÜLT MAGYARORSZÁG KORMÁNYÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL 2022.